

Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын Хан-Уул сургуулийн
VIII ангийн анги дэвших шалгалтын материал

А хувилбар

Иргэний ёс зүйн боловсрол хичээл

Хугацаа 40 минут

1. Хүний үг сонсож, үг дааж сурах аргад үл хамаарах өгөгдлийг сонгоно уу.

A. Анхаарлаа төвлөрүүлэх B. зөв суух C. нүд рүү нь харах D. хатуу үгэнд гомдож туних

2. Бэрхшээлийг бусдын бэрхшээлтэй харьцуулан тунгаах аргад үл хамаарах өгөгдлийг сонгоно уу.

A. Бэрхшээлийн шалтгааныг тодорхойлох B. Бэрхшээлийг даван туулах гарцыг олох
C. Надад тулгарсан бэрхшээл бусдынхтай харьцуулахад хөнгөн байна гэж бодох
D. Надад бэрхшээлийг давах хүч байгаа гэж өөрийгөө зоригжуулах

3. Чиний сайн сайхны төлөө чамд ухааруулах гэж хэлсэн хэн нэгний хатуу ширүүн үгийг сонсоод, цаад хүнээ ойлгож, гомдохгүй байхыг гэнэ.

A. Үг сонсож сурах B. Гомдохгүй байх C. Үг дааж сурах D. Тайван хүлээцтэй байх

4. Бэрхшээлийн учир шалтгааныг олох алхамыг зөв дараалалд оруулна уу?

A..... Өөрийн буруу бодлоос үүссэн эсэхийг эргэцүүлэх
B..... Бэрхшээл асуудал хоёрыг ялган таних
C..... Бусдын алдаанаас үүссэн эсэхийг эргэцүүлэх
D..... Бэрхшээлийг үүсгэсэн эх үүсвэрийг тунгаан бодох
E..... Бэрхшээл асуудал нь өөрийн гэм алдаанаас үүсэв үү гэдгийг бодох
F..... Хэрэв бусдын алдаанаас үүссэн бол шалтгааныг эргэцүүлэх

5. Хүмүүс хүний ярьж байгаа зүйлийг хэрхэн сонсож, ойлгож, хүлээн авдаг тухай судалгааны дүнг зөв харгалзуулна уу.

A. сонсох 1. 12.5 % B. ойлгох 2. 50%
C. итгэх 3. 6.25% D. эргэн санах 4. 25%

6. Хүний үгийг сонсож, үг дааж сурах талаарх сургаал үгсийг зөв харгалзуулна уу.

A. Омогт мунхагтай үг бүү сөр, Суу билигтийн үгийг бүү сонж 1. Оюун түлхүүр нэрт шастир
B. Өөрийн гэмийг мэдсү гэвэл Өрөөлийн үгийг хүлцэн сонсогтун 2. Д.Данзанравжаа
C. Үнэхээр барилдсан сайн нөхрийн үгсийг үхтэл бүү март
Хагацашгүй хань нөхөрт марташгүй муу үгийг бүү хэл 3. Чингис хааны билэг сургаал
D. Сургаал үг хатуу ч нянтай өвчинд догшин эм мэт. 4. Чингис хааны зарлигийн товчоон

7. Сэтгэлийн хатгүй байхын гэм хорыг сонгоно уу

A. Аливаад шантрамгай болно B. Муу зуршлаас хөндийрнө
C. Бэрхшээлийг даван туулах чадвартай болно D. Ямарч өвчнийг гэтлэн гарч чадна
8. **Бясалгалыг дадал болгосноор гарах эерэг үр дүнд хамаарахгүй өгөгдлийг сонгоно уу.**
A. Өдөр тутам бүх зүйлдээ эерэгээр хандаж сурна B. Бусдыг уучилж сурна
C. Бүх зүйл төгс төгөлдөр гэдэгтэй эвлэрч сурна D. Бусдын ялгаатай байдлыг ойлгож сурна.

9. Сэтгэлээ сарниулалгүй төвлөрч бясалгах аргад орхигдсон үгийг сонгон нөхөж бичнэ үү.

..... орчныг сонгон, завилж эсвэл өөрт суудлыг сонгон сууна. Хэрэв та бясалгаж байгаа бол 2-3 байхад болно. гар дээрээ гараа тавиад 2 эрхий хурууныхаа үзүүрийг нийлүүлж сууна. Амьсгалдаа төвлөрөөрэй. өөр зүйл бодвол түүнийг орхиод амьсгалдаа дахин төвлөрөөрэй. Амьсгал зөөлөн гадагшилж байгаа үед алдахгүй байна. /сонгох үгс: төвлөрсөн сэтгэл, анхаарал, баруун, зүүн, тухтай, тайван, эхэлж, сэтгэл, бодол, минут, цаг,

10. Сэтгэлийн хаттай байх арга болон тайлбарыг зөв харгалзуулна уу.

A. Сэтгэлээ жолоодож сурах 1. Аливаа зүйлийн сайн сайхан талыг олж хардаг байх.
B. Сэтгэлээ тогтуун байлгах 2. Сэтгэлийг тогтуун байлгахын тулд бясалгал хийж хэвших хэрэгтэй.
C. Сэтгэлээ зөв дадал зуршилд хандуулах 3. Бусдын төлөө гэсэн сэтгэлтэй хүнд баяр баясал төрж сэтгэлийн хүч нэмэгдэнэ.
D. Амьдралын зорилгоо ухамсарлан урагшаа тэмүүлэх 4. Сэтгэлээ хиргүй ариун болгохын тулд сэтгэлээ тогтуун байлгах хэрэгтэй.
E. Бусдын төлөө гэсэн сэтгэлтэй байх 5. Хүн өөрийн гэсэн зорилготой байж түүндээ тэмүүлэх нь сэтгэлийн хат суулгаж байдаг.

11. Сэтгэлийн хаттай болох аргуудыг гүйцээн бичнэ үү.

A. Сэтгэлээ зөв дадал зуршилд хандуулах C. Сэтгэлээ жолоодох
B. D.
E. Бусдын төлөө сэтгэлтэй байх

12. Аливаа зүйлийн учир шалтгаан, арга замыг оюун санаандаа эргэцүүлж бодохыг гэнэ.

A. Асуудлыг бодох B. Учир шалтгааныг бодох C. Бэрхшээлийг тунгаах D. Эргэцүүлэн тунгаах

13. **Ойлголт, утгыг зөв харгалзуулна уу**

- A. Амар амгалан
B. Атаархах
C. Асрахуй сэтгэл
D. Ач
E. Ухаарал
1. Гүнээ хүндэтгэвэл зохих эрхэм тус, буян
2. Бусад хүн амьтан бүгдээрээ амар амгаланг олоосой гэсэн сэтгэл
3. Аливаа зүйлсийн учир холбогдлыг зөв ойлгож мэдэх
4. Бусдын давуу байдалд мөчөөрхөх сэтгэл
5. Аж амьдрал, санаа сэтгэл тайван

14. **Бусдын ачийг санаж явдаг хүний нэг чухал чанар бол ... юм.**

- A. Бусдыг хүндэтгэх
B. Бусдыг чин сэтгэлээсээ хүндэтгэх
C. Бусдад талархах
D. бусдыг чин сэтгэлээ хайрлах

15. **Ойлголтын утгыг зөв харгалзуулна уу**

- A. Бусад
B. Бясалгах
C. Хүндэтгэх
1. Аливаа хүнийг хүн гэдэг утгаар нь хайрлан энэрч харилцах
2. Зөв зүйлийг гүн бодож, олонтоо эргэцүүлэн бодох
3. Гэр бүл, найз нөхөд, байгаль дэлхий

16. **Бусдын ачийг хариулахад хүнд юу шаардлагагүй вэ?**

- A. Эд хөрөнгө
B. Бодит зүйл
C. Сэтгэл
D. A, B

17. **Өндөр бүтээмжтэй ажилладаг болох нь бясалгалын аль ач тусад хамаарах вэ?**

- A. Сэтгэл амгалан болно
B. Бие эрүүлжинэ
C. Үг зөв болно
D. Үйлдэл зөв болно

18. **Дөлгөөн тогтуун болох нь бясалгалын аль ач тусад хамаарах вэ?**

- A. Сэтгэл амгалан болно
B. Бие эрүүлжинэ
C. Үг зөв болно
D. Үйлдэл зөв болно

19. **Монголчууд хэнийг “амьд бурхан”, “дээлтэй судар” хэмээн хүндэтгэн нэрлэдэг вэ?**

- A. Эцэгээ
B. Эхээ
C. Өвөө, эмээгээ
D. эцэг, эхийгээ

20. **Тус дэм болж хамтран амьдрах гэсэн утгыг агуулсан хэсгийг олоорой.**

- A. Би өдөр бүхэн хичээлдээ явж, ангийнхантайгаа хамтдаа эрдэм мэдлэг эзэмшдэг байлаа.
B. Ээж ажлаа тараад гэрийнхээ зүг алхах дуртай байсан
C. Аав ээж минь бидний төлөө хичээнгүйлэн ажилладаг
D. Сургууль дээрээ би сагсны дугуйланд явдаг.

21. **Хүн хүнийхээ хүчинд****Загас усныхаа хүчинд үгтэй ижил утгатай хэсгүүдийг олоорой**

- A. Дэм дэмэндээ, дээс эрчиндээ
B. Цувж явсан барнаас, цуглаж суусан шаазгай дээр
C. Хүний эрээн дотроо, могойн эрээн гаднаа
D. Зуун төгрөгтэй явснаас зуун найзтай яв
E. Хүн ахтай дээл захтай.

22. **Ач тусыг тохиолдолтой нь холбоорой.**

- A. Эцэг эхийн ач
B. Багшийн ач
C. Найзын тус
1. Гуниглаад явж байхад сэтгэлийг минь сэргээж урам хайрладаг
2. Хамгийн сайн сургуульд сургаж ирээдүйд хөрөнгө оруулалт хийсэн
3. Өдөр бүр эрдэм мэдлэг олгодог

23. **Мэдээллийг уншаад утга санааг агуулсан хэсгийг олоорой.**

Эцэг эх болсон хүмүүн нь үр хүүхдээ төрсөн цагаас өдөр, шөнө тасралтгүй хичээн, уйгагүй сэтгэл гарган зовон зүдэж, тэжээн хүмүүжүүлэхүйд өвдөх дуулах, өлсөх даарах, хөдлөх алхах, унтах хэвтэх, уйлах хэлэх, идэх уух, өмсөх зүүх, тоглох наадах хийгээд мэдэх чадах нь өчүүхэн нээгдээд яс чөмөг нь багахан чангарваас бичиг үсэг сургахаас гадна аливаа сурваас зохих эрдмийг чадах чинээгээр нь сургаад бие сэтгэлийг нь аль сайн зүгт жолоодон гэр бүл зохиоход нь дэмнэн тусалж, аж төрөх амьдралын ухаан бүхнийг заан сургаюу.

- A. Үхтэл үр харам
B. Аавын сургаал алт, ээжийн сургаал эрдэм
C. Ах нь сургаж, дүү нь сонсдог
D. Ажил хийж хүн болдог, ар давж хүлэг болдог

24. **Өөрийн талархаж хайрлаж явдаг хүндээ баярлаж талархсанаа илэрхийлээрэй. \Зургаар, шүлгээр, мэндчилгээгээр, талархлын захидлаар **25. **Байгаль дэлхийг хамгаалахад хамааралгүй хэсгийг олоорой.**

- A. Хог хаягдлаа ил задгай хаяхгүй байх

- B. Овоо хангай уул усаа тахих
- C. Голын эхийг хашаалах
- D. Ил галаа сайн унтраах

26. Тохиолдлыг шинжлээд утга тохирох хэсгийг олоорой.

Майк Хьюк гэгч гал гарсан байшингаас 9 настай Анна охиныг аврав. Охин их сургуулиа төгсөх жилээ түүнийг өөрийнхөө төгсөлтийн баярт урьжээ. Охин индэр дээрээс "Майк Хьюк таныг байгаагүй бол би энд байхгүй байсан танд маш их баярлалаа" хэмээн талархал илэрхийлжээ.

- A. Охины тухай
- B. Амьдралын тухай
- C. Бусдын тусыг марталгүй санаж байх тухай
- D. Бусдад тусалсан залуугийн тухай

27. Малаас гарах түүхий эд, малаас авах ашиг шим асар арвин. Малын хоргол хомоол нь аргал түлш болдог бол өтөг бууц нь юу юу болдог вэ?

- A. Өвөлжих дулаан хэвтэр, хашаа хороо
 - B. Өвөлжих дулаан хэвтэр, бордоо, тэжээл
 - C. Ургамлынбордоо, тэжээл
 - D. A, C
28. Манай ард түмний амьжиргааны гол хэрэгсэл аль нь вэ?
а. Хөдөө аж ахуй B. мал сүрэг C. газар тариалан D. уул уурхай
29. Хүн төрөлхтний аж төрж ирсэн арга замын суурьшмал арга замд хамаарахгүй нь аль нь вэ?
а. хот суурин B. байгаль C. Хүн D. Аж үйлдвэр
30. Хүн төрөлхтний аж төрж ирсэн хэдэн арга зам байна вэ?
A.3 B.4 C.2 D.1
31. Мал бэлчээрлэн явахдаа хэдэн төрөл зүйлийн ургамлыг сорчлон иддэг вэ?
а. 130 гаруй B. 140 гаруй C. 150 гаруй D. 50 гаруй
32. Зөв холбоосыг сонгоно уу.
а. Өвлийн цагт өтөгт суух
- Тэсвэр тэвчээр шаарддаг-Өвөлжөө бууцаа өдөр бүр цэвэрлэнэ-Мал хамгийн их турж эцдэг.
b. Өвлийн цагт өтөгт суух
-Тэсвэр тэвчээр шаарддаг-Өвөлжөө бууцаа өдөр бүр цэвэрлэнэ-Шар өтөгдээрээ дулаан байх нь чухал.
c. Өвлийн цагт өтөгт суух
-Сонор сэрэмжтэй байх-Өвөлжөө бууцаа өдөр бүр цэвэрлэнэ-Мал хамгийн их турж эцдэг.
d. Өвлийн цагт өтөгт суух
-Тэсвэр тэвчээр шаарддаг-Хадлан тариагаа хураана-Бэлчээрээр тарга хүчавдаг.
33. Бурхан багшийн их дүйчин өдөр гурван чухал үйл явдал давхацсан өдөр юм. Үүнийг дурдахдаа буруу зүйл дурдсан бол сонгоно уу?
а. Бурхан багш эхийн хэвлийд оршиж, хүний төрлийг олж мэндэлсэн.
b. Бурхан багш 36 насандаа гэгээрлийн хутгыг олсон.
c. Бурхан багш 35 насандаа гэгээрлийн хутгыг олсон.
d. Бурхан багш 81 насандаа ертөнцийн мөнх бусыг үзүүлж, нирваан дүр олсон.
34. Бурхан багшийн их дүйчин өдөр хэдийд тохиодог вэ?
а. өвлийн тэргүүн сарын 1 нд B. өвлийн тэргүүн сарын 15 нд
C. зуны тэргүүн сарын 1 нд D.зуны тэргүүн сарын 15 нд
35. Малчин хүний сэтгэл дөрвөн улиралд хэрхэн өөрчлөгддөгийг зөв харгалзуулна уу
A. Зуны цагт 1. цас шуурганаас болгоомжилж, цаг агаараа ажиглан шинждэг.
B. Намрын цагт 2. бодож бясалгадаг, малаа хайрладаг.
C. Өвлийн цагт 3. ажилч хичээнгүй, тэсвэр тэвчээртэй байдаг
D. Хаврын цагт 4. сэтгэл тэнэгэр байдаг.
36. Манай ард түмэн үр хүүхдээ хүмүүжүүлэхдээ хэдий үеэс хүний юмыг эзнийх нь зөвшөөрөлгүй авч болохгүй, эдэд шунаж болохгүй гэдгийг хатуу сануулан сургаж ирсэн уламжлалтай вэ?
а. хэлд орсон үеэс B.хэлд орсон үеэс C.сургуульд орсон үеэс D.мэдээ орсон үеэс
37. Монгол хүний хамгийн анхны шүтээн нь юу вэ?
а. бөө мөргөл B. бурхны шашин C. байгаль D. Бүгд зөв
38. Монголчууд малынхаа ашиг шим, үүлдэр угсааг сайжруулахын тулд эцэг мал, эх малыг сонгохдоо юу юугшинждэг вэ?
а. удам угсаа, өнгө зүс B. биеийн галбир C. зан төрх D. A, B E. D,C

39. Мал сэтэрлэх нь мал сүргээ өсөж үржихийг бэлгэдэн тэнгэр эрхэс, гал голомт, бурхан шүтээн, ууловоондоо даатгаж ирсэн уламжлалт зан үйл юм. Сэтэрлэсэн малыг хэрхэхийг цээрлэдэг вэ?
а. арилжих, худалдах В. зодож цохих, унаж эдлэх С. харааж зүхэх, хутга мэс хүргэх D. бүгд хамаарна
40. Жаргал, зовлонгийн учрыг таниулж хүнийг аз жаргалтай амьдрахад нь туслах зорилготой сургаалыг юу гэх вэ?
а. сургаал үг В. шашин С. бурханы сургаал D. бүгд зөв

Хариулт :

1D , 2D , 3C, 4. A3B1C4D2E6F5 , 5. A2B4C1D3, 6. A4B3C1D2, 7A , 8C, 9. тайван, тухтай, эхэлж, минут, зүүн, баруун, сэтгэл, төвлөрсөн сэтгэлээ 10. A2B4C1D5E3 11 Сэтгэлээ тогтуун байлгах, Амьдралын зорилгоо тодорхойлох 12D 13. A5B4C2D1E3 14B, 15. A3B2C1, 16D, 17D, 18A, 19D, 20C , 21A,B,D 22 A2B3C1 23A, 24 сурагчийн өөрийн илэрхийлж буй байдлаар, 25D, 26C 27D, 28B, 29B, 30C, 31C, 32B, 33B, 34D, 35 A4B2C1D3 36D 37C 38D 39D 40B

Дорнод аймгийн Хэрлэн сумын Хан-Уул сургуулийн
VIII ангийн анги дэвших шалгалтын материал

В хувилбар

Иргэний ёс зүйн боловсрол хичээл

Хугацаа 40 минут

1. Сэтгэлийн хаттай байхын ач тусад аль нь хамаарах вэ?

- A. Зорьсон хэргээ бүтээнэ
B. Бие, сэтгэл амгалан болно
C. Өөртөө итгэлгүй болно
D. Бусдад тусална

2. Бэрхшээлийг бусдын бэрхшээлтэй харьцуулан тунгаах аргад үл хамаарах өгөгдлийг сонгоно уу.

- A. Бэрхшээлийн шалтгааныг тодорхойлох
B. Бэрхшээлийг даван туулах гарцыг олох
E. Надад тулгарсан бэрхшээл бусдынхтай харьцуулахад хөнгөн байна гэж бодох
F. Надад бэрхшээлийг давах хүч байгаа гэж өөрийгөө зоригжуулах

3. Чиний сайн сайхны төлөө чамд ухааруулах гэж хэлсэн хэн нэгний хатуу ширүүн үгийг сонсоод, цаад хүнээ ойлгож, гомдохгүй байхыг гэнэ.

- A. Үг сонсож сурах
B. Гомдохгүй байх
C. Үг дааж сурах
D. Тайван хүлээцтэй байх

4. Бэрхшээлийн гарцыг олох талаар хэн хэрхэн сургасныг зөв харгалзуулна уу.

A. Монгол ардын ухаан	1. Сайхан боломж авчраагүй тийм бэрхшээл гэж байдаггүй.
B. Т.Вашингтон	2. Аливаа бэрхшээлд уужуу тайван хандвал гарц заавал олдоно.
C. Ричард Бах	3. Амжилт гэдгийг хүний хүрсэн өндөрлөгөөр бус түүнд хүрэх замдаа бэрхшээлийг хэрхэн туулснаар хэмжих нь зүйтэй.

5. Хүмүүс хүний ярьж байгаа зүйлийг хэрхэн сонсож, ойлгож, хүлээн авдаг тухай судалгааны дүнг зөв харгалзуулна уу.

- A. сонсох
C. итгэх
1. 12.5 %
3. 6.25%

- B. ойлгох
D. эргэн санах
2. 50%
4. 25%

6. Хүний үгийг сонсож, үг дааж сурах талаарх сургаал үгсийг зөв харгалзуулна уу.

- A. Омогт мунхагтай үг бүү сөр, Суу билигтийн үгийг бүү сонж
B. Өөрийн гэмийг мэдсү гэвэл Өрөөлийн үгийг хүлцэн сонсогтун
C. Үнэхээр барилдсан сайн нөхрийн үгсийг үхтэл бүү март
Хагацашгүй хань нөхөрт марташгүй муу үгийг бүү хэл
D. Сургаал үг хатуу ч нянтай өвчинд догшин эм мэт.
1. Оюун түлхүүр нэрт шастир
2. Д.Данзанравжаа
3. Чингис хааны билэг сургаал
4. Чингис хааны зарлигийн товчоон

7. Сэтгэлийн хатгүй байхын гэм хорыг сонгоно уу

- A. Аливаад шантрамгай болно
C. Бэрхшээлийг даван туулах чадвартай болно
- B. Муу зуршлаас хөндийрнө
D. Ямарч өвчнийг гэтлэн гарч чадна
- 8. Бясалгалыг дадал болгосноор гарах эерэг үр дүнд хамаарахгүй өгөгдлийг сонгоно уу.**
- A. Өдөр тутам бүх зүйлдээ эерэгээр хандаж сурна
C. Бүх зүйл төгс төгөлдөр гэдэгтэй эвлэрч сурна
- B. Бусдыг уучилж сурна
D. Бусдын ялгаатай байдлыг ойлгож сурна.

9. Сэтгэлээ сарниулалгүй төвлөрч бясалгах аргад орхигдсон үгийг сонгон нөхөж бичнэ үү.

..... орчныг сонгон, завилж эсвэл өөрт суудлыг сонгон сууна. Хэрэв та бясалгаж байгаа бол 2-3 байхад болно. гар дээрээ гараа тавиад 2 эрхий хурууныхаа үзүүрийг нийлүүлж сууна. Амьсгалдаа төвлөрөөрэй. өөр зүйл бодвол түүнийг орхиод амьсгалдаа дахин төвлөрөөрэй. Амьсгал зөөлөн гадагшилж байгаа үед алдахгүй байна. /сонгох үгс: төвлөрсөн сэтгэл, анхаарал, баруун, зүүн, тухтай, тайван, эхэлж, сэтгэл, бодол, минут, цаг,

10. Сэтгэлийн хаттай байх арга болон тайлбарыг зөв харгалзуулна уу.

- A. Сэтгэлээ жолоодож сурах
B. Сэтгэлээ тогтуун байлгах
C. Сэтгэлээ зөв дадал зуршилд хандуулах
D. Амьдралын зорилгоо ухамсарлан урагшаа тэмүүлэх
E. Бусдын төлөө гэсэн сэтгэлтэй байх
1. Аливаа зүйлийн сайн сайхан талыг олж хардаг байх.
2. Сэтгэлийг тогтуун байлгахын тулд бясалгал хийж хэвших хэрэгтэй.
3. Бусдын төлөө гэсэн сэтгэлтэй хүнд баяр баясал төрж сэтгэлийн хүч нэмэгдэнэ.
4. Сэтгэлээ хиргүй ариун болгохын тулд сэтгэлээ тогтуун байлгах хэрэгтэй.
5. Хүн өөрийн гэсэн зорилготой байж түүндээ тэмүүлэх нь сэтгэлийн хат суулгаж байдаг.

11. Сэтгэлийн хаттай болох аргуудыг гүйцээн бичнэ үү.

- A. Сэтгэлээ зөв дадал зуршилд хандуулах
B.
E. Бусдын төлөө сэтгэлтэй байх
- C. Сэтгэлээ жолоодох
D.

12. Сэтгэлийн зовнилоос ангижирна, нас уртасна, амьдралыг өөдрөгөөр хардаг болно, өөрөө амар амгалан болно зэрэг нь алиных нь ач тус вэ?

- В. Төвлөрч бясалгахын ач тус
 В. Бясалгахын ач тус
 С. Тогтмол бясалгахын ач тус
 D. Ажиглан эргэцүүлж бясалгахын ач тус

13. Ойлголт, утгыг зөв харгалзуулна уу

- A. Амар амгалан
 В. Атаархах
 C. Асрахуй сэтгэл
 D. Ач
 E. Ухаарал
1. Гүнээ хүндэтгэвэл зохих эрхэм тус, буян
 2. Бусад хүн амьтан бүгдээрээ амар амгаланг олоосой гэсэн сэтгэл
 3. Аливаа зүйлсийн учир холбогдлыг зөв ойлгож мэдэх
 4. Бусдын давуу байдалд мөчөөрхөх сэтгэл
 5. Аж амьдрал, санаа сэтгэл тайван

14. Бусдын ачийг санаж явдаг хүний нэг чухал чанар бол ... юм.

- A. Бусдыг хүндэтгэх
 В. Бусдыг чин сэтгэлээсээ хүндэтгэх
 C. Бусдад талархах
 D. бусдыг чин сэтгэлээ хайрлах

15. Ойлголтын утгыг зөв харгалзуулна уу

- A. Бусад
 В. Бясалгах
 C. Хүндэтгэх
1. Аливаа хүнийг хүн гэдэг утгаар нь хайрлан энэрч харилцах
 2. Зөв зүйлийг гүн бодож, олонтоо эргэцүүлэн бодох
 3. Гэр бүл, найз нөхөд, байгаль дэлхий

16. Бусдын ачийг хариулахад хүнд юу шаардлагагүй вэ?

- A. Эд хөрөнгө
 В. Бодит зүйл
 C. Сэтгэл
 D. А, В

17. Өндөр бүтээмжтэй ажилладаг болох нь бясалгалын аль ач тусад хамаарах вэ?

- A. Сэтгэл амгалан болно
 В. Бие эрүүлжинэ
 C. Үг зөв болно
 D. Үйлдэл зөв болно

18. Дөлгөөн тогтуун болох нь бясалгалын аль ач тусад хамаарах вэ?

- A. Сэтгэл амгалан болно
 В. Бие эрүүлжинэ
 C. Үг зөв болно
 D. Үйлдэл зөв болно

19. Монголчууд хэнийг “амьд бурхан”, “дээлтэй судар” хэмээн хүндэтгэн нэрлэдэг вэ?

- A. Эцэгээ
 В. Эхээ
 C. Өвөө, эмээгээ
 D. эцэг, эхийгээ

20. Тус дэм болж хамтран амьдрах гэсэн утгыг агуулсан хэсгийг олоорой.

- A. Би өдөр бүхэн хичээлдээ явж, ангийнхантайгаа хамтдаа эрдэм мэдлэг эзэмшдэг байлаа.
 В. Ээж ажлаа тараад гэрийнхээ зүг алхах дуртай байсан
 C. Аав ээж минь бидний төлөө хичээнгүйлэн ажилладаг
 D. Сургууль дээрээ би сагсны дугуйланд явдаг.

21. Хүн хүнийхээ хүчинд

Загас усныхаа хүчинд үгтэй ижил утгатай хэсгүүдийг олоорой

- A. Дэм дэмэндээ, дээс эрчиндээ
 В. Цувж явсан барнаас, цуглаж суусан шаазгай дээр
 C. Хүний эрээн дотроо, могойн эрээн гаднаа
 D. Зуун төгрөгтэй явснаас зуун найзтай яв
 E. Хүн ахтай дээл захтай.

22. Ач тусыг тохиолдолтой нь холбоорой.

- A. Эцэг эхийн ач
 В. Багшийн ач
 C. Найзын тус
1. Гуниглаад явж байхад сэтгэлийг минь сэргээж урам хайрладаг
 2. Хамгийн сайн сургуульд сургаж ирээдүйд хөрөнгө оруулалт хийсэн
 3. Өдөр бүр эрдэм мэдлэг олгодог

23. Мэдээллийг уншаад утга санааг агуулсан хэсгийг олоорой.

Эцэг эх болсон хүмүүн нь үр хүүхдээ төрсөн цагаас өдөр, шөнө тасралтгүй хичээн, уйгагүй сэтгэл гарган зовон зүдэж, тэжээн хүмүүжүүлэхүйд өвдөх дуулах, өлсөх даарах, хөдлөх алхах, унтах хэвтэх, уйлах хэлэх, идэх уух, өмсөх зүүх, тоглох наадах хийгээд мэдэх чадах нь өчүүхэн нээгдээд яс чөмөг нь багахан чангарваас бичиг үсэг сургахаас гадна аливаа сурваас зохих эрдмийг чадах чинээгээр нь сургаад бие сэтгэлийг нь аль сайн зүгт жолоодон гэр бүл зохиоход нь дэмнэн тусалж, аж төрөх амьдралын ухаан бүхнийг заан сургаюу.

- A. Үхтэл үр харам
 В. Аавын сургаал алт, ээжийн сургаал эрдэм
 C. Ах нь сургаж, дүү нь сонсдог
 D. Ажил хийж хүн болдог, ар давж хүлэг болдог

24. Өөрийн талархаж хайрлаж явдаг хүндээ баярлаж талархсанаа илэрхийлээрэй. \Зургаар, шүлгээр, мэндчилгээгээр, талархлын захидлаар \

25. Байгаль дэлхийг хамгаалахад хамааралгүй хэсгийг олоорой.

- A. Хог хаягдлаа ил задгай хаяхгүй байх
- B. Овоо хангай уул усаа тахиx
- C. Голын эхийг хашаалах
- D. Ил галаа сайн унтраах

26. **Тохиолдлыг шинжлээд утга тохирох хэсгийг олоорой.**

Майк Хьюк гэгч гал гарсан байшингаас 9 настай Анна охиныг аврав. Охин их сургуулиа төгсөх жилээ түүнийг өөрийнхөө төгсөлтийн баярт урьжээ. Охин индэр дээрээс "Майк Хьюк таныг байгаагүй бол би энд байхгүй байсан танд маш их баярлалаа" хэмээн талархал илэрхийлжээ.

- A. Охины тухай
- B. Амьдралын тухай
- C. Бусдын тусыг марталгүй санаж байх тухай
- D. Бусдад тусалсан залуугийн тухай

27. **Малаас гарах түүхий эд, малаас авах ашиг шим асар арвин. Малын хоргол хомоол нь аргал түлш болдог бол өтөг бууц нь юу юу болдог вэ?**

- E. Өвөлжих дулаан хэвтэр, хашаа хороо
- F. В. өвөлжих дулаан хэвтэр, бордоо, тэжээл
- G. С. ургамлынбордоо, тэжээл
- H. D. A, C

28. **Манай ард түмний амьжиргааны гол хэрэгсэл аль нь вэ?**

- a. Хөдөө аж ахуй B. мал сүрэг C. газар тариалан D. уул уурхай

29. **Хүн төрөлхтний аж төрж ирсэн арга замын суурьшмал арга замд хамаарахгүй нь аль нь вэ?**

- a. хот суурин B. байгаль C. Хүн D. Аж үйлдвэр

30. **Хүн төрөлхтний аж төрж ирсэн хэдэн арга зам байна вэ?**

- A.3 B.4 C.2 D.1

31. **Мал бэлчээрлэн явахдаа хэдэн төрөл зүйлийн ургамлыг сорчлон иддэг вэ?**

- a. 130 гаруй B. 140 гаруй C. 150 гаруй D. 50 гаруй

32. **Зөв холбоосыг сонгоно уу.**

- a. Өвлийн цагт өтөгт суух
 - Тэсвэр тэвчээр шаарддаг-Өвөлжөө бууцаа өдөр бүр цэвэрлэнэ-Мал хамгийн их турж эцдэг.
- b. Өвлийн цагт өтөгт суух
 - Тэсвэр тэвчээр шаарддаг-Өвөлжөө бууцаа өдөр бүр цэвэрлэнэ-Шар өтөгдээрээ дулаан байх нь чухал.
- c. Өвлийн цагт өтөгт суух
 - Сонор сэрэмжтэй байх-Өвөлжөө бууцаа өдөр бүр цэвэрлэнэ-Мал хамгийн их турж эцдэг.
- d. Өвлийн цагт өтөгт суух
 - Тэсвэр тэвчээр шаарддаг-Хадлан тариагаа хураана-Бэлчээрээр тарга хүчавдаг.

33. **Бурхан багшийн их дүйчин өдөр гурван чухал үйл явдал давхацсан өдөр юм. Үүнийг дурдахдаа буруу зүйл дурдсан бол сонгоно уу?**

- a. Бурхан багш эхийн хэвлийд оршиж, хүний төрлийг олж мэндэлсэн.
- b. Бурхан багш 36 насандаа гэгээрлийн хутгыг олсон.
- c. Бурхан багш 35 насандаа гэгээрлийн хутгыг олсон.
- d. Бурхан багш 81 насандаа ертөнцийн мөнх бусыг үзүүлж, нирваан дүр олсон.

34. **Бурхан багшийн их дүйчин өдөр хэдийд тохиодог вэ?**

- a. өвлийн тэргүүн сарын 1 нд B. өвлийн тэргүүн сарын 15 нд
- C. зуны тэргүүн сарын 1 нд D.зуны тэргүүн сарын 15 нд

35. **Малчин хүний сэтгэл дөрвөн улиралд хэрхэн өөрчлөгддөгийг зөв харгалзуулна уу**

A. Зуны цагт	1. цас шуурганаас болгоомжилж, цаг агаараа ажиглан шинждэг.
B. Намрын цагт	2. бодож бясалгадаг, малаа хайрладаг.
C. Өвлийн цагт	3. ажилч хичээнгүй, тэсвэр тэвчээртэй байдаг
D. Хаврын цагт	4. сэтгэл тэнэгэр байдаг.

36. **Манай ард түмэн үр хүүхдээ хүмүүжүүлэхдээ хэдий үеэс хүний юмыг эзнийх нь зөвшөөрөлгүй авч болохгүй, эдэд шунаж болохгүй гэдгийг хатуу сануулан сургаж ирсэн уламжлалтай вэ?**

- a. хэлд орсон үеэс B.хөлд орсон үеэс C.сургуульд орсон үеэс D.мэдээ орсон үеэс

37. Монгол хүний хамгийн анхны шүтээн нь юу вэ?

- а. бөө мөргөл В. бурхны шашин С. байгаль D. Бүгд зөв

38. Монголчууд малынхаа ашиг шим, үүлдэр угсааг сайжруулахын тулд эцэг мал, эх малыг сонгохдоо юу юугшинждэг вэ?

- а. удам угсаа, өнгө зүс В. биеийн галбир С. зан төрх D. А, В E. D,С

39. Мал сэтэрлэх нь мал сүргээ өсөж үржихийг бэлгэдэн тэнгэр эрхэс, гал голомт, бурхан шүтээн, ууловоондоо даатгаж ирсэн уламжлалт зан үйл юм. Сэтэрлэсэн малыг хэрхэхийг цээрлэдэг вэ?

- а. арилжих, худалдах В. зодож цохих, унаж эдлэх
b. С. харааж зүхэх, хутга мэс хүргэх D. бүгд хамаарна

40. Малын төл өнчрөх, эх мал төлөө голсон үед эхэд нь авхуулахаар үйлддэг зан заншлыг малын ааш зан, шинж төрх, дуугарах авианы онцлогийг ажиглан дуурайлган аялгууг бий болгосон байдаг. Тэдгээрийг зөв харгалзуулна уу.

А. Хонь	1. зуузуулах
В. Ямаа	2. хөөслөх, тоорлох
С. Адуу	3. тойглох, түшгэрэх
D. Үхэр , сарлаг	4. гурийлах
Е. Тэмээ	5. өөвлөх, хөөрлөх

Хариулт :

1С , 2D , 3С, 4 А3В2С1, 5. А2В4С1D3, 6. А4В3С1D2, 7А , 8С, 9. тайван, тухтай, эхэлж, минут, зүүн, баруун, сэтгэл, төвлөрсөн сэтгэлээ 10. А2В4С1D5Е3 11 Сэтгэлээ тогтуун байлгах, Амьдралын зорилгоо тодорхойлох 12С 13.А5В4С2D1Е3 14В, 15. А3В2С1, 16D, 17D, 18А, 19D, 20С , 21А,В,D 22 А2В3С1

23А, 24сурагчийн өөрийн илэрхийлж буй байдлаар, 25D, 26С

27D, 28В, 29В, 30С, 31С, 32В, 33В, 34D, 35 А4В2С1D3 36D 37С 38D 39D 40 А3В1С4D5Е2В